

เรื่อง แพซุงกลางน้ำปิงที่เมืองตาก

รายละเอียด

การล่องซุงไม้สัก ร่องรอยความเจริญของกิจการป่าไม้ในหัวเมืองทางภาคเหนือ ในอดีตก่อนการถมแม่น้ำและการสร้างเขื่อนภูมิพล แม่น้ำปิงเป็นเส้นทางสำคัญในการล่องแพซุงจากเชียงใหม่ลำปางสู่กรุงเทพฯ ซึ่งมีแหล่งค้าไม้ที่สำคัญในระยะแถววัดสระเกศ ภายหลังจึงย้ายมาอยู่แถวบางโพ เมืองตาก ในอดีตมีห้างค้าไม้ถึงสามแห่ง คือ ห้าง

สัญชาติอังกฤษ 2 แห่ง คือ ห้างบอมเบย์เบอร์ และห้างบริติชบอร์เนียว (ห้างบอร์เนียว) ซึ่งตั้งในย่านชุมชนหัวเตี้ยด และห้างไม้คนจีนหนึ่งแห่ง คือ กิมเซ่งหลี ซึ่งภายหลังเป็นกลุ่มคหบดีคนสำคัญในภาคเหนือ คือตระกูลโสภโณตร

การล่องซุงใช้ทักษะสูงมาก คนที่ควบคุมแพซุง จะนำไม้ไผ่มาผูกให้เป็นทวนสำหรับลอยน้ำ เรียก “แพลูกบวบ” หลังจากนั้นจึงนำมาผูกกับท่อนไม้สักเพื่อช่วยพยุงให้ซึ่งเกิดการลอยน้ำได้ดีขึ้น บนแพซุง ชาวแพจะสร้างที่พักชั่วคราว และมีการสร้างบันไดสำหรับการปีนดูล่องน้ำ เรียกว่า พะอง คือไม้ไผ่ลำยาวที่มีตาของไผ่ยาวประมาณ 3-5 นิ้ว เป็นลำไม้ไผ่สำหรับพาดขึ้นไปบนไม้หลัก เพื่อใช้ดูล่องน้ำในการบังคับแพซุง เนื่องจากแม่น้ำปิงไหลแรงและเชี่ยว จากการสัมภาษณ์เรื่องการล่องซุงและบรรยากาศแม่น้ำปิงเมื่อราวหกสิบปีก่อน อาจารย์วิไลวรรณ อินทร์อยู่ และ อาจารย์ภักฎล เอื้อมงคลกุล ชาวตรอกบ้านจิ้นเล่าว่า หากน้ำแม่ปิงไหลแรงเชี่ยวแพซุงจะแตก ส่งผลให้ไม้ซุงไหลลอยมาติดที่ตลิ่งหน้าบ้าน ชาวบ้านจะจับเอาซุงที่แตกจากแพลูกบวบกลางแม่น้ำปิงมาทำเป็นทำน้ำไว้อาบน้ำล้างจานซักผ้า หากเจ้าของไม้มาเห็นจะรู้ว่าเป็นไม้ของตัวเองเนื่องจากห้างไม้จะตรอกตราสลักสัญลักษณ์ของห้างไว้ จะมาขอไถ่ไม้คืนจากชาวบ้าน

ภาพที่ปรากฏคือภาพบรรยากาศของนายเย็น ต๊ะปินตา หัวหน้าอู๋ไม้ตาก องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้(สาขาตาก) ถ่ายภาพบรรยากาศแม่น้ำปิงอันกว้างใหญ่ พร้อมด้วยแพซุงและพะองสำหรับเป็นที่สังเกตการณ์ของผู้ควบคุมแพซุงที่ล่องในลำน้ำปิงในอดีต

(อนุเคราะห์ภาพโดย คุณวรสิทธิ์ โพธิสุข ที่มาของเรื่อง วิทยานิพนธ์ นครินทร์ น้ำใจดี แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ตรอกบ้านจิ้น วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร)

คำสำคัญ : แพ

ที่มา : <https://www.facebook.com/laoruengmuengtak/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-02-01

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2036&code_db=610004&code_type=TK001